

IFRS 16 - Lízing

A Deloitte Magyarország havi megjelenésű hírlevelében tájékoztatja ügyfeleit a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokhoz (továbbiakban „IFRS”) kapcsolódó aktualitásokról, valamint az alkalmazását érintő legfontosabb kérdésekről. Jelen hírlevelünkben a lízing (IFRS16) ismertetésével foglalkozunk.

Az IFRS 16 az IASB (Nemzetközi Számviteli Standard Testület) és az Egyesült Államok nemzeti szabványhivatala, az FASB (Pénzügyi Számviteli Standard Testület) közösen kezdeményezett projektjének eredménye, és célja a pénzügyi kimutatások felhasználóinak azon irányú aggályainak elosztatása, hogy a pénzügyi kimutatások nehezen összehasonlíthatók, melynek oka, hogy az operatív illetve pénzügyi lízing esetén alkalmazott számviteli eljárások erősen eltérők valamint az operatív lízingügyletekről és a gazdálkodók lízingszerződésekből eredő kockázatoknak való kitettségeről adott tájékoztatás korlátozott.

A két testület úgy döntött, hogy ezen aggályok orvoslása érdekében új számviteli módszert dolgoz ki a lízingek elszámolására, amelynek értelmében a lízingbevevő (bizonyos korlátozott kivételekkel) köteles elszámolni a lízingügyletekből származó jogok és kötelek vonatkozásában felmerülő eszközöket és kötelezettségeket, és bővíti a lízingekkel kapcsolatos kötelező közzétételek körét.

A Standard hatálya

Az új Lízing Standard minden lízingügyletre alkalmazandó - beleértve a használati jogot megtestesítő eszközök allízing keretében történő lízingelését - a más standardok hatálya alá eső alábbi meghatározott tételek kivételével:

▶ az ásványkincsek, kőolaj, földgáz és hasonló, nem megújuló erőforrások feltárására vagy hasznosítására vonatkozó lízingek;

▶ az IFRIC 12 (Szolgáltatási koncessziós megállapodások) hatálya alá tartozó szerződések;

▶ a lízingbeadók esetében az IFRS 15 (Vevőkkel kötött szerződésekből származó bevételek) hatálya alá tartozó szellemi tulajdonok licencei; és

▶ a lízingbevevők esetében az IAS 41 (Mezőgazdaság) hatálya alá tartozó biológiai eszközök lízingjei és az IAS 38 (Immateriális javak) hatálya alá tartozó, a mozifilmekre, videofelvételekre, színdarabokra, forgatókönyvekre, szabadalmakra és szerzői jogokra vonatkozó licencszerződések alapján fennálló jogok.

A lízingbevevők számára megengedett, de nem kötelező az IFRS 16 alkalmazása más immateriális javak lízingjeire.

Rövid lejáratú lízing és kisértékű eszközök lízingje

Az új Standard követelményeinek való megfelelés költségeivel kapcsolatban felmerült aggályokra való tekintettel az IASB úgy döntött, hogy a rövid lejáratú lízingek és a kisértékű eszközök lízingjeinek esetében mentességet ad a kimutatások készítőinek a lízingekre vonatkozó elszámolása alól és megengedi számukra, hogy ezeket a futamidő alatt egyszerűen költségként, jellemzően a lineáris módszert alkalmazva (vagyis az operatív lízingekre jelenleg érvényes számviteli módszerrel) mutassák ki.

A lízingügylet „rövid lejáratú lízingnek” minősül, ha nem tartalmaz vételi opciót és a lízing kezdetekor a lízing futamideje 12 hónap vagy annál kevesebb. A lízingbevevők a mentességet a rövid lejáratú lízingügyletek tekintetében következetesen kötelesek alkalmazni a mögöttes lízingelt eszközök minden egyes csoportjára.

Érvénybe lépés napja és áttérés

A Standard a 2019. január 1-jén vagy azt követően kezdődő éves beszámolási időszakokra érvényes. Az IFRS 15-öt (Vevőkkel kötött szerződésekből származó bevételek) alkalmazó gazdálkodók már korábban is alkalmazhatják, a jelen Standard első alkalmazásának időpontjában vagy azt megelőzően.

A Standard konkrét átmeneti követelményeket tartalmaz az alábbiakra vonatkozóan:

- a lízing meghatározása - megengedve az IAS 17 és az IFRIC 4 (Annak meghatározása, hogy egy megállapodás tartalmaz-e lízinget) szerinti következtetés továbbvitelét az IFRS 16 első alkalmazását megelőzően kötött szerződések tekintetében;
- a használati jogot megtestesítő eszközök és lízingkötelezettségek értékelése (az egyenlegek teljes visszamenőleges kalkulációja alóli mentesítéssel);
- az első alkalmazás időpontja előtti visszlízing ügyletek (melyeket azon következtetés alapján kell elszámolni, hogy az ügylet operatív visszlízing vagy pénzügyi visszlízing volt-e az IAS 17 szerint); valamint
- az üzleti kombinációkkal kapcsolatban korábban elszámolt összegek (melyek miatt valamely eszközt vagy kötelezettséget az operatív lízingek kedvező vagy kedvezőtlen feltételei alapján ki kell vezetni, és a kapcsolódó használati jogot megtestesítő eszköz könyv szerinti értékét módosítani kell a megfelelő összeggel).

A lízingbevevő akár teljes visszamenőleges megközelítéssel, akár módosított visszamenőleges megközelítéssel alkalmazhatja ezt a Standardot. Amennyiben a gazdálkodó az utóbbi megközelítést választja, akkor nem köteles módosítani az összehasonlító adatokat, és a jelen Standard első alkalmazásával kapcsolatos kumulatív hatást az eredménytartalék nyitó egyenlegének (vagy a saját tőke más megfelelő elemének) módosításaként kell bemutatni.

Az új Lízing Standard bevezetése

Az IASB 2019. január 1-jét jelölte meg az új Standard bevezetésére, tekintetbe véve az átállásra fordítandó időt és költséget. Ez alatt az idő alatt a gazdálkodók mérlegelni tudják az IFRS 16 hatásait, például a következők tekintetében:

- a meglévő rendszerek és folyamatok szükséges módosításai, például a lízingek egyenkénti vagy portfólió szintű nyomon követése és a vonatkozó kalkulációk elvégzése;
- különösen a lízing meghatározására és a lízing tartamának megállapítására vonatkozó döntések;
- az esetleges adókövetkezmények, amennyiben a lízing adóügyi kezelése annak a pénzügyi kimutatásokban való kezelésén alapul;
- a Standard hatása a kulcsfontosságú mérőszámokra, a kölcsönszerződésekre, vagy a vezetői kompenzációra; valamint
- további információk, amelyeket a gazdálkodóknak esetleg össze kell gyűjteniük az előírt közzétételekhez.

A lízing futamideje

A lízing futamideje alatt a lízingszerződés fel nem mondható időszaka értendő, beleértve az alábbiakat:

- a lízingszerződés meghosszabbítására vonatkozó opció által érintett időszak, amennyiben a lízingbevevő kellően biztos abban, hogy élni fog ezzel az opcióval; valamint
- a lízingszerződés felmondására vonatkozó opció által érintett időszak, amennyiben a lízingbevevő kellően biztos abban, hogy nem fog élni ezzel az opcióval.

A gazdálkodók kötelesek felülvizsgálni a lízing futamidejét akkor, ha a lízingszerződés fel nem mondható időszakában változás következik be.

A kisértékű eszközök lízingjei esetében biztosított kivétel - a fentiekkel szemben - eseti alapon is alkalmazható.

A lízing fogalmának meghatározása

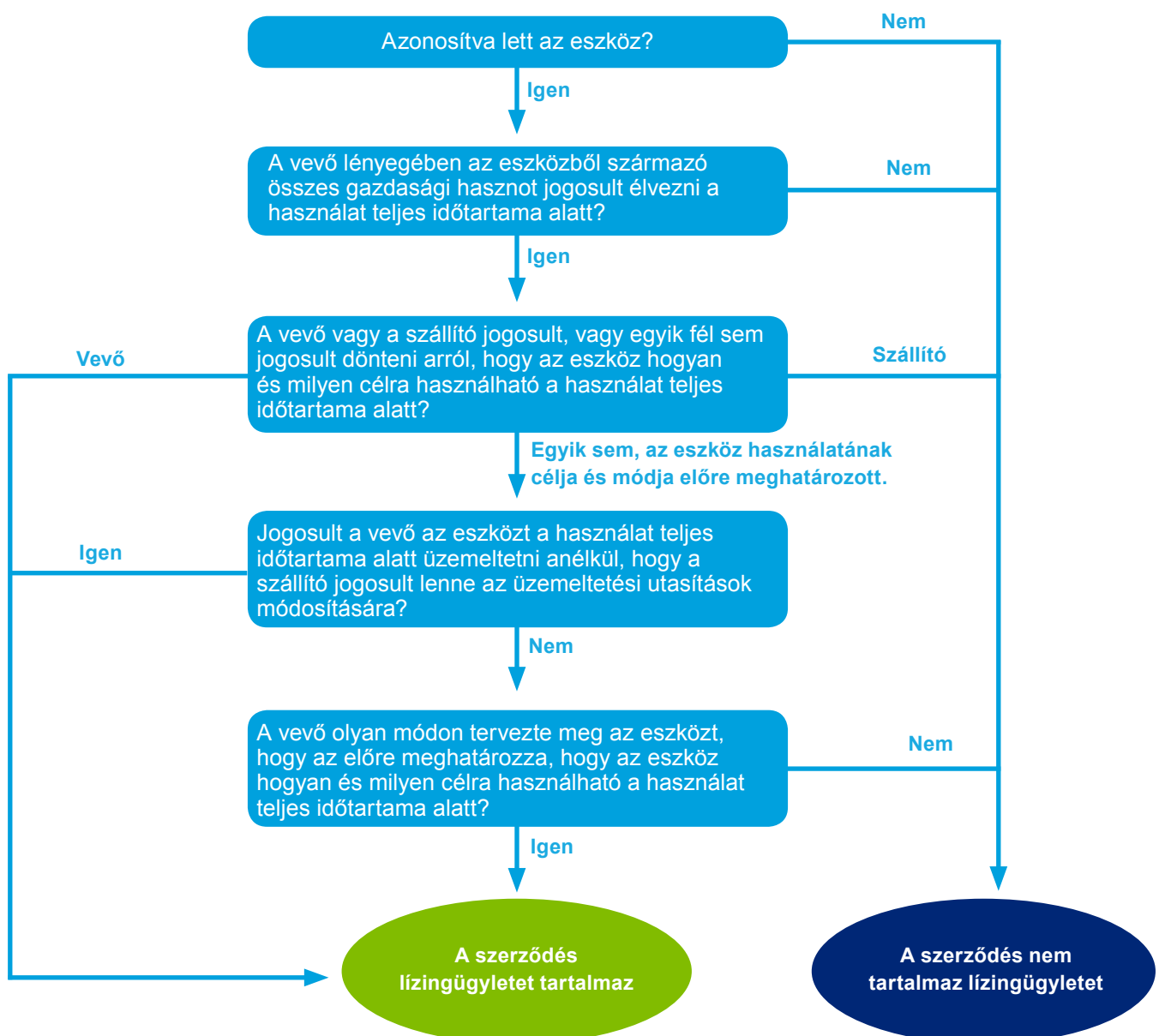
A Standard annak alapján kívánja megkülönböztetni a lízingügyleteket a szolgáltatási szerződésektől, hogy a lízingelt eszköz a vevő irányítása alá tartozik-e.

A szerződés akkor minősül lízingszerződésnek vagy akkor tartalmaz lízingügyletet, ha ellenérték fejében meghatározott ideig szerződéses jogot biztosít a vevőnek az azonosított eszköz használatának irányítására. Irányítás akkor áll fenn, ha a vevő:

- (a) lényegében az azonosított eszköz használatából eredő összes gazdasági haszon élvezetére jogosult; és
- (b) az eszköz használatáról is jogosult döntéseket hozni.

A gazdálkodók kötelesek az ügylet kezdetekor rögzíteni, hogy a szerződés lízingszerződés-e vagy lízingügyletet tartalmaz-e, és ennek tényét kizárólag a szerződés feltételeinek megváltozása esetén vizsgálhatják felül.

Azért, hogy segítse a gazdálkodókat annak megállapításában, hogy egy szerződés lízingszerződés-e vagy lízingügyletet tartalmaz-e, a Standard a következő folyamatábrát tartalmazza:

Elszámolás

A lízingbevevő a lízing kezdetekor köteles elszámolni a **használati jogot megtestesítő eszközt** és a **lízingkötelezettséget**. A Standard szerint a lízing kezdete az az időpont, amikor a lízingbeadó a mögöttes eszközt a lízingbevevő rendelkezésére bocsátja.

Értékelés

Használati jogot megtestesítő eszköz

A lízingbevevő az alábbi tételeket köteles a használati jogot megtestesítő eszközök költségei között feltüntetni:

- a lízingkötelezettség kezdeti értékelés szerinti összegét (lásd alább);
- a lízingbeadó számára a lízing kezdetekor vagy azt megelőzően fizetett lízingdíjak és az esetleges lízingösztönzők különbözetét;
- a lízingbevevőnél keletkezett közvetlen kezdeti költségeket, ha vannak; és
- a lízingbevevő részéről a mögöttes eszköz szétszerelésével és elszállításával, az eszköz üzemeltetési helyének helyreállításával, vagy az eszköznek a lízingszerződésben előírt állapotba való visszaállításával kapcsolatban felmerülő költségek becsült összegét, kivéve, ha az adott költségek készletek létrehozása céljából merültek fel. A lízingbevevő ilyen költségekre vonatkozó kötelmei a lízing kezdetekor vagy a mögöttes eszköz meghatározott ideig történő használatának eredményeként merülnek fel.

A későbbiekben a gazdálkodó az IAS 16-ban (Ingatlanok, gépek és berendezések) meghatározott bekerülésiérték - vagy átértékelési modell segítségével értékeli a használati jogot megtestesítő eszközt (vagyis az előbbi modell alkalmazása esetén megjelenítve az értékcsökkenési és értékvesztési költségeket az eredménykimutatásban vagy az utóbbi modell alkalmazása esetén megjelenítve az átértékeléseket az egyéb átfogó jövedelemkimutatásban). A Standard azonban előírja, hogy a használati jogot megtestesítő, befektetési célú lízingelt ingatlaneszközt valós értéken kell értékelni akkor, ha a gazdálkodó a többi befektetési célú ingatlanjaira az IAS 40 (Befektetési célú ingatlanok) szerinti valós érték modellt alkalmazza.

Az alábbiaknak megfelelően a használati jogot megtestesítő eszközök akkor is módosításra kerülnek, ha a lízing kezdetét követően bizonyos változások történtek a lízingkötelezettségben.

Lízingkötelezettség

A gazdálkodók a lízingkötelezettséget a lízing implicit kamatlábalával diszkontált lízingdíj-fizetések jelenértékén értékelik, amennyiben ez a kamatláb könnyen meghatározható. Ha a gazdálkodó nem tudja meghatározni a lízing implicit kamatlábat, akkor a lízingbevevő járulékos hitelfelvételi kamatlábat kell alkalmaznia.

A lízingdíj-fizetéseknek a következő tételeket kell tartalmazniuk:

- a fix összegű kifizetések (beleértve a lényegében fix összegű kifizetéseket is) és a lízingbeadó által kínált esetleges lízingösztönzők különbözete;
- az indexhez vagy kamatlábhoz (mint például a fogyasztói árindex vagy az irányadó kamatláb) kötött változó összegű lízingdíj-fizetések, a lízing kezdetekor érvényes index vagy kamatláb értékkel számolva;
- a lízingbevevő által maradványérték-garancia keretében várhatóan fizetendő összegek;
- a vételi opció lehívási ára, ha a lízingbevevő kellően biztos abban, hogy ezt a jogát gyakorolni fogja; és
- a lízingszerződés felmondásával járó kötbérfizetések, ha a lízingbevevő a lízingszerződés felmondására szóló opciót a lízing futamideje alapján lehívta.

A későbbiekben a lízingbevevő oly módon növeli a lízingkötelezettséget, hogy az tükrözze a felhalmozódott (és az eredménykimutatásban elszámolt) kamatot, levonja a már kifizetett lízingdíjakat a kötelezettségből, és átértékeli annak könyv szerinti értékét oly módon, hogy az tükrözzön minden esetleges átértékelést, lízingmódosítást, vagy a lényegében fix összegű kifizetések felülvizsgálatát.

A lízingkötelezettség átértékelése

A lízingbevevő az alábbi esetekben köteles a lízingkötelezettséget átértékelni:

- a maradványérték-garancia keretében várhatóan fizetendő összeg megváltozása;
- a jövőbeni lízingdíj-fizetések megváltozása az alapul vett index vagy kamatláb módosulásának tükrözése érdekében (például a bérleti díj felülvizsgálata a piaci díjak alapján);
- a lízing futamidejének megváltozása a fel nem mondható időszak változása következtében (például a lízingbevevő nem él a futamidő meghatározása során figyelembe vett opcióval); vagy
- a mögöttes eszköz vételi opciója értékelésének megváltozása.

A maradványérték-garanciák felülvizsgálatából eredő változások, illetve az indexek és kamatlábak változásai a lízing kezdetkor meghatározott kamatláb alkalmazásával kerülnek kiszámításra, míg a lízing futamidejében vagy a vételi opció értékelésében beálló változások esetén a változás napján kiszámított, felülvizsgált kamatláb alkalmazandó.

A lízingbevevőnek a használati jogot megtestesítő eszköz módosításaként kell elszámolnia a lízingkötelezettség átértékelt összegét kivéve, ha a használati jogot megtestesítő eszköz könyv szerinti értéke így nullára csökken, mely esetben a lízingbevevő a fennmaradó összeget az eredménykimutatásban köteles elszámolni.

Bemutató

A főbb bemutatási követelményeket az alábbi táblázatban foglaljuk össze:

Pénzügyi helyzet kimutatása	Eredmény- vagy egyéb átfogó eredmény	Cash-flow kimutatás
<ul style="list-style-type: none">• Használati jogot megtestesítő eszközök• Lízingkötelezettségek	A lízingkötelezettség kamatköltsége (a pénzügyi ráfordítások része)	A lízingkötelezettség tőkerészére vonatkozó pénzkifizetések, amelyeket a finanszírozási tevékenységeken belül kell bemutatni.
Más eszközöktől és forrásoktól megkülönböztetve, akár elkülönítetten bemutatva a pénzügyi helyzet kimutatásban, akár a megfelelő sor szerepeltetésével.	A használati jogot megtestesítő eszköz értékcsökkenési leírása	A lízingkötelezettség kamat részére vonatkozó pénzkifizetések, amelyeket a többi kamatkifizetésekkel összhangban kell bemutatni.
		Rövid lejáratú lízingdíj-fizetések, kísértékű eszközök lízing díja, valamint a lízingkötelezettség értékelésében figyelembe nem vett változó lízingdíj-kifizetések, melyeket a működési tevékenységeken belül kell bemutatni.

Közzététel

A közzététel vonatkozásában a Standard célja az, hogy a gazdálkodó olyan tájékoztatást legyen köteles nyújtani, amely alapján a pénzügyi kimutatások felhasználói fel tudják mérni a lízingeknek a lízingbevevő pénzügyi helyzetére, pénzügyi teljesítményére és pénzforgalmára gyakorolt hatását.

A Standard jelentős mértékben kiterjeszti a lízingekkel kapcsolatos jelenlegi közzétételi követelményeket. Az előírt mennyiségi közzétételi követelmények a következők:

- a használati jogot megtestesítő eszközök értékcsökkenési leírása - mögöttes eszközcsoportok szerinti bontásban;
- a lízingkötelezettségek kamatköltsége;
- a rövid lejáratú lízingekhez kapcsolódó költségek;
- a kisértékű eszközök lízingjéhez kapcsolódó költségek;
- a lízingkötelezettségekben nem szereplő, változó összegű lízingdíj-fizetésekhez kapcsolódó költségek;
- a használati jogot megtestesítő eszközök allízingjéből származó bevétel;
- a lízingekhez kapcsolódó pénzkidadások teljes összege;
- a használati jogot megtestesítő eszközök növekedései;
- a visszlízing ügyletekből származó nyereség vagy veszteség; valamint
- a használati jogot megtestesítő eszközök könyv szerinti értéke a beszámolási időszak végén - mögöttes eszközcsoportok szerinti bontásban.

A fentiekén túlmenően a lízingbevevő a lízingkötelezettségek lejárat elemzését is köteles közzétenni (a többi pénzügyi kötelezettségtől elkülönítve) az IFRS 7-ben (Pénzügyi instrumentumok: Közzététel) foglaltaknak megfelelően.

Lízingek elszámolása a lízingbeadók pénzügyi kimutatásaiban

A Standard lényegében az IAS 17-ben (Lízingek) szereplő lízingbeadói számviteli követelményeket tartja fenn.

Besorolás

A Standard előírja, hogy a lízingbeadó köteles a lízingügyleteit vagy operatív lízingként, vagy pénzügyi lízingként besorolni.

A pénzügyi lízing egy olyan lízing, amely lényegében az eszköz tulajdonlásával járó összes kockázatot és hasznot átadja. A Standard példával szolgál olyan helyzetekre, amelyekben a lízingügyletet pénzügyi lízingnek kell tekinteni.

Pénzügyi lízing

Elszámolás

A lízingbeadó a lízing kezdetekor köteles kimutatni a pénzügyi lízingbe adott eszközöket a pénzügyi helyzetére vonatkozó kimutatásban, és azokat a nettó lízingbefektetéssel azonos összegben követelésként kell szerepeltetnie.

Értékelés

A nettó lízingbefektetés értéke az alábbi kettő összege:

- a) a lízingdíj-fizetések jelenértékén értékelt lízingkövetelés; valamint
- b) a lízingbeadónál jelentkező maradványérték jelenértékén értékelt maradványeszköz.

A későbbiekben a lízingbeadónak a lízing futamideje alatti pénzügyi bevételt kell kimutatnia, mégpedig olyan ütemben, amely a lízingbeadó pénzügyi lízinggel kapcsolatos, fennmaradó nettó befektetésének az állandó időszaki megtérülési rátáját tükrözi.

Operatív lízing

Elszámolás és értékelés

A lízingbeadó az operatív lízingből származó lízingdíj-fizetéseket bevételként köteles kimutatni, akár lineáris, akár más szisztematikus alapon. Más szisztematikus alap akkor alkalmazható, ha az adott alap jobban tükrözi azt a sémát, aminek megfelelően a mögöttes eszköz használatából származó haszon csökken.

Bemutató

A lízingbeadó az operatív lízing mögöttes eszközeit a mögöttes eszköz jellegének megfelelően köteles bemutatni a pénzügyi helyzetére vonatkozó kimutatásában.

Közzététel

A lízingbevevőkre vonatkozó követelményekhez hasonlóan, a Standard a lízingbeadókra vonatkozóan is meghatározza a közzététel célját. A cél olyan információk közzététele a kiegészítő mellékletben, amelyek - a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban, az eredménykimutatásban és a pénzforgalmi kimutatásban rendelkezésre bocsátott információkkal együtt - a pénzügyi kimutatások felhasználóinak megfelelő alapot adnak ahhoz, hogy fel tudják mérni a lízingeknek a lízingbeadó pénzügyi helyzetére, pénzügyi teljesítményére és pénzforgalmára gyakorolt hatását.

Visszlízing ügyletek

A Standard az eladó-lízingbevevőre és a vevő-lízingbeadóra vonatkozóan is tartalmaz útmutatást a visszlízing ügyletekkel kapcsolatban. Az ügyletek kezelése attól függ, hogy a kérdéses eszköz átruházása megfelel-e az IFRS 15-ben (Vevőkkel kötött szerződésekből származó bevételek) az értékesítésként történő elszámolásra vonatkozóan meghatározott kritériumoknak.

Amennyiben a kritériumok teljesülnek:

- az eladó-lízingbevevő a használati jogot megtestesítő eszközt az eszköz a megtartott használati joghoz kapcsolódó korábbi könyv szerinti értékének arányában számolja el (következésképpen az értékesítésből származói nyereség vagy veszteség kizárólag olyan mértékben számolható el, amennyiben a használati jog átszállt a vevő-lízingbeadóra); valamint
- a vevő-lízingbeadó a mögöttes eszköz vételét a vonatkozó standardoknak megfelelően számolja el (például az IAS 16-ban az ingatlanok, gépek és berendezések vásárlásának elszámolására vonatkozóan meghatározott követelményeknek megfelelően), a lízinget pedig az IFRS 16 szerinti lízingbeadói elszámolási modell szerint.

Amennyiben az értékesítésből származó bevétel nem tükrözi az eszköz valós értékét, illetve ha a lízing-fizetésekre nem a piaci áron kerül sor, úgy módosításokat kell végrehajtani a lízingdíj-előlegek vagy a vevő-lízingbeadó által biztosított többletfinanszírozás tükrözésére.

Amennyiben a kritériumok nem teljesülnek:

- az eladó-lízingbevevő továbbra is kimutatja a mögöttes eszközt, és pénzügyi kötelezettséget is kimutat az értékesítés után kapott bevétel tekintetében; valamint
- a vevő-lízingbeadó pénzügyi eszközt mutat ki a teljesített kifizetés vonatkozásában.

Ezek után mindkét fél az IFRS 9 (Pénzügyi instrumentumok), illetve ha ez a Standard még nem került alkalmazásra, az IAS 39 (Pénzügyi instrumentumok megjelenítése és értékelése) szerint számolja el a pénzügyi instrumentumot.

Kapcsolat

Amennyiben bármilyen kérdése merül fel, kérjük, vegyék fel a kapcsolatot szakértőinkkel:

Bodor Kornél

Partner, Könyvvizsgálat
Tel./közvetlen: +36 (1) 428 6866
Mobil: +36 (20) 938 6601
E-mail: kbodor@deloittece.com

Veszprémi István

Partner, Adó- és jogi tanácsadás
Tel./közvetlen: +36 (1) 428 6907
Mobil: +36 (20) 910 9436
E-mail: iveszpremi@deloittece.com

Molnár Gábor

Partner, Tanácsadás és könyvvizsgálat
Tel./közvetlen: +36 (1) 428 6450
Mobil: +36 (20) 582 2505
E-mail: gmolnar@deloittece.com

Bíró Balázs

Partner, Tanácsadás
Tel./közvetlen: +36 (1) 428 6865
Mobil: +36 (20) 326 2211
E-mail: bbiro@deloittece.com

IFRS-el kapcsolatos bővebb információkat a lenti weboldalon talál:

Deloitte. IASPlus
The #1 website for global accounting news

A Deloitte név az Egyesült Királyságban "private company limited by guarantee" formában alapított Deloitte Touche Tohmatsu Limited egy vagy több tagvállalatára, valamint azok leányvállalataira utal, melyek mindegyike önálló, független jogi személy. A Deloitte Touche Tohmatsu Limited és a tagvállalatok jogi szerkezetének részletes ismertetését a www.deloitte.hu/magunkrol címen tekintheti meg.

A Deloitte számos iparágban nyújt könyvvizsgálati, valamint adó-, vezetési, pénzügyi tanácsadási, vállalati kockázati és jogi szolgáltatásokat állami és magáncégek részére egyaránt. A jogi szolgáltatásokat a cég együttműködő partnere, a Deloitte Legal Szarvas, Erdős és Társai ügyvédi iroda kínálja ügyfeleinek. Több mint 150 országban jelen lévő hálózatán keresztül a Deloitte világszínvonalú szakértelemmel áll ügyfelei rendelkezésére, és testre szabott tanácsadási szolgáltatásokkal talál választ összetett üzleti kihívásaikra. A Deloitte mintegy 200 000 szakértője egytől egyig arra törekszik, hogy a kiválóság mércéjévé váljon.

© 2016 Deloitte Magyarország.